

ชื่อเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมด้านการมีน้ำใจของ
เด็กปฐมวัย ๓-๔ ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า
โดยการ

เล่านิทาน

ผู้เขียน นางสาวฐิติมา สงวนพันธ์
ปริญญา ศึกษาศาสตรบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย)
ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.สุนทร เทียนงาม
อาจารย์ดร.อารีย์พรหมเล็ก
อาจารย์ดร.สุธากร วสุโกคิน
บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา
และพัฒนาพฤติกรรมด้านการมีน้ำใจของเด็ก
ปฐมวัย ๓-๔ ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า
โดยการเล่านิทาน เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการ
มีน้ำใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อผู้อื่นก่อนการจัด
กิจกรรมการเล่านิทานกับหลังการจัดกิจกรรมเล่า
นิทานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือเด็ก
ปฐมวัย ชาย-หญิงอายุ ระหว่าง ๓-๔ ปีที่กำลัง
ศึกษาในห้องเรียนสีฟ้า ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
บ้านเก่า ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวน
๑๐ คน

โดยการใช้นิทานและวรรณกรรมสำหรับเด็ก
ปฐมวัย จำนวน ๓ เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
วิจัยคือ แผนการจัดกิจกรรมเล่านิทาน และแบบ
สังเกตพฤติกรรมด้านการมีน้ำใจของเด็กปฐมวัย
๓-๔ ปี สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ ค่า
ร้อยละ การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทดลองในภาคเรียน
ที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ทำการทดลองเป็นระยะ
เวลา ๓ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
กลุ่มเป้าหมายได้รับการทดลองทั้งสิ้น ๑๕ ครั้ง ตาม
แผนกิจกรรมสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า
ผลจากการวิจัยพบว่า การใช้กิจกรรมการเล่านิทาน
เพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านการมีน้ำใจของเด็ก
ปฐมวัย ปรากฏว่า เด็กปฐมวัยอายุ ๓-๔ ปีนั้น มีการ
พัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นตามลำดับและดี
ขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ มีผลมาจากการดำเนินงาน
อย่างเป็นระบบ มีการติดตามและประเมินผล
พฤติกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็น
แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย
ให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดี

กิตติกรรมประกาศ

ผลการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและช่วยเหลือจากอาจารย์ ดร.สุนทร เทียนงาม อาจารย์ดร.อารีย์ พรมเล็ก และอาจารย์ดร.สุธากร วสุโกคิน ที่ท่านเสียสละเวลาคอยให้คำปรึกษาและแนะนำ ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติด้วยความใกล้ชิดอย่างยิ่งตลอดมา รวมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ. ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า คณะครูและนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า ที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการวิจัยเป็นอย่างดี จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

อนึ่ง ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชา จนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับข้อบกพร่องต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัย
ขอน้อมรับผิดแต่เพียงผู้เดียวและยินดีที่จะรับฟังคำ
แนะนำจากทุกท่าน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา
งานวิจัยต่อไป

จิตติมา สงวนพันธ์

กรกฎาคม ๒๕๖๐

รายงานผลการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
เรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมด้านการมีน้ำใจของเด็ก
ปฐมวัย ๓-๔ ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า
โดยการเล่านิทาน

นางสาวฐิติมา สงวนพันธ์
รหัส [571081321012](tel:571081321012) ห้อง 8301

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ปี ๒๕๖๐

สารบัญ

บทที่ หน้า

บทที่ 1 บทนำ

ปัญหาและความสำคัญ 1

วัตถุประสงค์ 2

สมมติฐานของการวิจัย 2

ขอบเขตของการวิจัย

2-3

นิยามศัพท์เฉพาะ 3

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง 4

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีน้ำใจ

4-8

ความสำคัญของการมีน้ำใจ 8

แนวทางในการส่งเสริมให้เด็กมีน้ำใจ 9

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

พฤติกรรม 10

ความหมายของพฤติกรรม 10-12

การเกิดพฤติกรรม 13

ความหมายของการพัฒนา 13-14

จุดประสงค์ของการพัฒนาพฤติกรรม 14

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นนิทาน

15

ความสำคัญของนิทาน 16-17

ลักษณะของนิทาน	17-20
ประโยชน์ของนิทาน	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน	22
งานวิจัยต่างประเทศ	22
งานวิจัยในประเทศ	22
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	23
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	23
การเลือกใช้กิจกรรมการเล่านิทาน	23
แผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้เลือกใช้	24

สารบัญ (ต่อ)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล	24
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	25
บทที่ 4 ผลการวิจัย	26
กราฟแสดงค่าคะแนนการประเมิน	27
บทที่ 5 สรุปผลงานวิจัย	29
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	29
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	29

ผลการวิจัย 29

การอภิปรายผล 30-31

ข้อเสนอแนะ 31

บรรณานุกรม 32

ภาคผนวก 33

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ข

ภาคผนวก ค

การพัฒนาพฤติกรรมด้านการมีน้ำใจของเด็ก

ปฐมวัย ๓-๔ ปี

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า โดยการเล่านิทาน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖ มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีตามที่ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้กำหนดไว้ และยังเล็งเห็นความสำคัญของเรื่องคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยอีกด้วย เพื่อเป็นการปลูกฝังคุณงามความดี ให้เด็กได้ตระหนักถึงการมีน้ำใจ การทำความดี การรู้จักแบ่งปัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นต้น ซึ่งเป็นการเน้นให้เด็กปฐมวัยนั้นได้เรียนรู้และได้ประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นคนดี เพื่อประโยชน์สุขของตนเองและสังคม

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมเสริมประสบการณ์ทั้ง ๖ กิจกรรมที่เด็กปฐมวัยควรได้รับนั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กในทุกๆด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้ กิจกรรมต่างๆที่ครูจัดให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ ได้ลงมือปฏิบัตินั้นจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องของคุณธรรม จริยธรรมแทรกในกิจกรรมนั้นๆอยู่ด้วย เพื่อเป็นการปลูกฝัง ให้เด็กได้ซึมซับการประพฤติ

ปฏิบัติตนเป็นคนเด็ก ทั้งในเรื่องของการช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกัน การรู้จักการแบ่งปัน การมีน้ำใจ
เป็นต้น เด็กในช่วงอายุ ๓ ปีนี้จะอยู่ในช่วงที่สำคัญ
อยู่ในวัยที่มีการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคล
ใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นๆ รวมไปถึงการเลียนแบบพฤติกรรมตามคุณครู ดังนั้น
พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู จึงจำเป็นที่จะต้องส่งเสริม
และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กๆ และกิจกรรมที่มี
ส่วนเกี่ยวข้องกับการปลูกฝังให้เด็กปฐมวัยรู้จักและ
เข้าใจเรื่องของการมีน้ำใจได้มากยิ่งขึ้น คือ เรื่อง
ของการใช้นิทานเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทใน
การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยในช่วง
อายุนี้นี้ เพราะเด็กในช่วงปฐมวัยนั้นจะมีพฤติกรรมที่
ค่อนข้างจะเอาแต่ใจ ไม่รู้จักการมีน้ำใจ หวงสิ่งของ
ที่เป็นของตนเอง และอยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของ
ตนเอง ดังนั้นนิทานจึงเป็นสื่อที่เด็กปฐมวัยให้ความ
สนใจได้เป็นอย่างมาก จึงเห็นความสำคัญของ
นิทานแต่ละเรื่องที่มีการสอดแทรกคุณธรรม
จริยธรรมที่สามารถนำมาสอนเด็กปฐมวัยของเรา
ได้

จากการที่ได้สังเกตพฤติกรรมของเด็กนักเรียนใน
ชั้นเรียนนั้นเห็นว่า เด็กปฐมวัยเป็นเด็กที่อยู่ในช่วง

อายุ ๓-๔ ปี และเป็นช่วงอายุที่มีการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีการเอาแต่ใจตนเอง หวงของ ยังไม่รู้จักรับแบ่งปันและการมีน้ำใจ มากเท่าที่ควร จึงเห็นสำคัญที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเหล่านี้ของเด็กปฐมวัย โดยการใช้นิทานเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านการมีน้ำใจของเด็กปฐมวัย ๓-๔ ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า โดยการเล่านิทาน

คำถามการวิจัย

- นิทาน สามารถปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กปฐมวัยได้หรือไม่ อย่างไร
- นิทาน สามารถทำให้เด็กประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นคนดีได้หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

นิทาน สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการมีน้ำใจของเด็กปฐมวัยให้ดีขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ประชากร

- ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชายและหญิง อายุ ๓-๔ ปี จำนวน ๒ ห้องเรียน รวม ๕๙ คน ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า

- กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชายและหญิง อายุ ๔ ปี ห้องเรียนสีฟ้า จำนวน ๑๐ คน ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า

๒. เนื้อหา

การใช้นิทานคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านการมีน้ำใจของเด็กปฐมวัย อายุ ๔ ปี ห้องเรียนสีฟ้า โดยคัดเลือกนิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหรือสอดคล้องกับพฤติกรรมด้านการมีน้ำใจ จำนวน ๓ เรื่อง

๓. ระยะเวลาในการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยทดลองในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ทำการทดลองเป็นระยะเวลา ๓ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที กลุ่มเป้าหมาย

หมายได้รับการทดลองทั้งสิ้น ๑๕ ครั้ง ตามแผน
กิจกรรมสร้างสรรค์

๔. ตัวแปรที่ศึกษา

๒.๑ ตัวแปรต้น ได้แก่ การเล่นนิทาน

๒.๒ ตัวแปรตาม ได้แก่ การพัฒนาพฤติกรรมด้าน
การมีน้ำใจของเด็กปฐมวัย

๕. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เด็กเข้าใจความหมายของการมีน้ำใจ

๒. เด็กสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดีได้

๓. เด็กสามารถถ่ายทอดการมีน้ำใจกับบุคคลอื่นได้

๖. นิยามคำศัพท์

การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ละเล็กละ
น้อย โดยผ่านลำดับขั้นต่างๆ ไปสู่ลำดับที่สามารถ
ขยายตัวขึ้น เติบ โตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้นและ
เหมาะสมไปกว่าเดิม

การมีน้ำใจ หมายถึง ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
รู้จักการให้ การแบ่งปัน

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ปฏิสนธิถึง
6 ปีบริบูรณ์ การอบรมและเลี้ยงดูแก่เด็กปฐมวัยมี
ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเด็กวัยนี้ต้องการ

การเรียนรู้ ในสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้าน จากบิดา มารดา คนรอบข้างและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดพัฒนาการที่เป็นรากฐานของ บุคลิกภาพ อุปนิสัย และการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจ สมอง สติปัญญา นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาหรือมีผู้แต่งขึ้นเพื่อให้ผู้ฟังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสามารถนำความคิดไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อ ต่อไปนี้

๑. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีน้ำใจ

๑.๑ ความหมายของการมีน้ำใจ

๑.๒ ความสำคัญของการมีน้ำใจ

๑.๓ แนวทางในการส่งเสริมให้เด็กมีน้ำใจ

๒. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรม

๒.๑ ความหมายของพฤติกรรม

๒.๒ ความหมายของการพัฒนา

๒.๓ จุดประสงค์ของการพัฒนาพฤติกรรม

๓. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นนิทาน

๓.๑ ความหมายของนิทาน

๓.๒ ความสำคัญของนิทาน

๓.๓ ลักษณะของนิทาน

๓.๔ ประโยชน์ของนิทาน

๓.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

๑.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีน้ำใจ

๑.๑ ความหมายของการมีน้ำใจ

จากบทความสุขภาพจิต โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ (ศิริจันทร์ สุขใจ พยาบาลวิชาชีพ) ได้ให้ความหมายของการมีน้ำใจ ไว้ว่า เป็นการอยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่ดีต่อกัน จึงจะอยู่กันได้อย่างสันติสุขความมีน้ำใจเป็นเรื่องที่ทุกคนทำได้ โดยไม่ต้องใช้เงินทองมากมายเพียงแต่แสดงความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ โดยการช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็เป็นการแสดงน้ำใจได้ เช่นการพาเด็กหรือผู้สูงอายุข้ามถนน หรือการสละที่นั่งบนรถโดยสารให้หญิงมีครรภ์ เป็นต้น ก็นับว่าเป็นการแสดงน้ำใจการแสดง ความมีน้ำใจจึงไม่ใช่วัดกันด้วยเงิน บางคนมีเงินมากอาจแล้งน้ำใจก็ได้ บางคนเป็นเศรษฐีแต่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่ยอมสละเงินโดยไม่รับผลประโยชน์ตอบแทน

ความมีน้ำใจนั้น ตรงกันข้ามกับความเห็นแก่ตัวมักจะคิดแต่ประโยชน์ส่วนตัวมาก่อน และความมีน้ำใจตรงกันข้ามกับความอิจฉาริษยา คนที่อิจฉาริษยาคนอื่นย่อมปรารถนาที่จะเห็นความวิบัติของผู้

ที่ได้ดีกว่า แต่คนมีน้ำใจนั้นเมื่อเห็นคนอื่นดีกว่า จะมีมูทิตาจิต แสดงความยินดีด้วยอย่างจริงใจผู้มีน้ำใจนั้นเมื่อเห็นคนอื่นได้ดีกว่า จะมีมูทิตาจิตแสดงความยินดีด้วยความจริงใจ ผู้มีน้ำใจจะนึกถึงผู้อื่น และจะพยายามช่วยผู้อื่นที่ด้อยโอกาสกว่า ผู้มีน้ำใจจึงเป็นที่รักและต้องการของคนเราอาจฝึกฝนตนเองให้เป็นคนมีน้ำใจได้ ดังนี้

อาจารย์ ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร กล่าวไว้ว่า มีน้ำใจ (Kindness) คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่นและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติการ เพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข จำเป็นจะต้อง
เป็นผู้มีน้ำใจ มีไมตรีต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่ง
และความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่เด็กทุกคนสามารถทำได้
ด้วยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา คิดถึงผู้อื่น และ
แสดงต่อผู้อื่นเหมือนที่ต้องการให้คนอื่นแสดงต่อ
ตนเอง สามารถทำดีต่อผู้อื่นได้ โดยไม่หวังสิ่ง
ตอบแทน เป็นผู้ให้มากกว่าที่จะเป็นผู้รับ แสดง
น้ำใจกับคนรอบข้าง เสียสละกำลังทรัพย์ สติ
ปัญญา กำลังกาย และเวลา ให้แก่ผู้เดือดร้อน เท่าที่
เด็ก ๆ จะทำได้ ดังนั้น ถ้าเด็กมีนิสัยเอื้อเฟื้อ ช่วย
เหลือเกื้อกูล ให้ความรักแก่ผู้อื่น และให้ความร่วม
มือ ช่วยเหลืออย่างสุดความสามารถด้วยความ
จริงใจที่มี ก็ย่อมเป็นที่รัก ที่ต้องการ เป็นคนมี
คุณค่าต่อสังคม และเป็นที่ชื่นชมของผู้อื่นเสมอ การ
เป็นคนมีน้ำใจ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่ดีงาม เบิก
บาน แจ่มใส ผิวพรรณผ่องใส มีมิตรสหายมาก
ใครก็อยากคบหาสมาคมด้วย เพราะความมีน้ำใจ
แสดงถึงความมีเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ ชีวิตก็
ย่อมพบแต่ความสุข และหากเด็กทุกคนฝึกฝน
ตนเองให้เป็นคนมีน้ำใจ สังคมของเราจะเป็นสังคม
ที่น่าอยู่ ที่มีแต่ความสันติสุข โดยแท้
มีน้ำใจ (Kindness)

คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือ
เรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าใน
เพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ ให้ความ
สนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุข
ของผู้อื่นและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล
กันและกัน ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือ
สังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำ
ประโยชน์แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือด
ร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย สติปัญญา
ลงมือปฏิบัติการ เพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วม
สร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

คุณธรรมพื้นฐานมีประโยชน์ต่อเด็กอย่างไร

การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข จำเป็น
จะต้องเป็นผู้มีน้ำใจ มีไมตรีต่อเพื่อนมนุษย์และ
สรรพสิ่ง และความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่เด็กทุกคน
สามารถทำได้ ด้วยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา
คิดถึงผู้อื่น และแสดงต่อผู้อื่นเหมือนที่ต้องการให้
คนอื่นแสดงต่อตนเอง สามารถทำดีต่อผู้อื่นได้ โดย
ไม่หวังสิ่งตอบแทน เป็นผู้ให้มากกว่าที่จะเป็นผู้รับ
แสดงน้ำใจกับคนรอบข้าง เสียสละกำลังทรัพย์ สติ
ปัญญา กำลังกาย และเวลา ให้แก่ผู้เดือดร้อน เท่าที่

เด็กๆ จะทำได้ ดังนั้น ถ้าเด็กมีนิสัยเอื้อเฟื้อ ช่วย
เหลือเกื้อกูล ให้ความรักแก่ผู้อื่น และให้ความร่วมมือ
ช่วยเหลืออย่างสุดความสามารถด้วยความ
จริงใจที่มี ก็ย่อมเป็นที่รัก ที่ต้องการ เป็นคนมี
คุณค่าต่อสังคม และเป็นที่ยินชมของผู้อื่นเสมอ การ
เป็นคนมีน้ำใจ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่ดีงาม เบิก
บาน แจ่มใส ผิวพรรณผ่องใส มีมิตรสหายมาก
ใครก็อยากคบหาสมาคมด้วย เพราะความมีน้ำใจ
แสดงถึงความมีเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ ชีวิตก็
ย่อมพบแต่ความสุข และหากเด็กทุกคนฝึกฝน
ตนเองให้เป็นคนมีน้ำใจ สังคม
ของเราจะเป็นสังคมที่น่าอยู่ ที่มีแต่ความสันติสุข
โดยแท้ ในการดำเนินชีวิต เราทุกคนไม่ควร
ประมาท สร้างศัตรู แบ่งพรรคแบ่งพวก ต่อสู้
แก่งแย่งชิงดีกัน แต่ควรที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
ต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน มีความน้ำใจ โอบอ้อมอารี
และมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์ทั้งหลาย โดย
เฉพาะเมื่อเกิดมาในครอบครัวเดียวกัน เราทุกคน
ควรมีความรัก มีเมตตากรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
และพัฒนาชีวิตของเราทุกคนให้มีความสุขพ่อแม่ ผู้
ปกครองจึงควรส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานเรื่องมี
น้ำใจให้ลูก

การเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ด้วยความรัก ความเมตตา
สิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดในชีวิต คือ ความรัก ความ
รักที่หมายถึง ความปรารถนาดี เอื้ออาทรต่อกัน รัก
ได้อย่างไม่มีเงื่อนไข การเลี้ยงดูในวัยเด็กเล็กจะมี
ผลต่อการกำหนดนิสัย พฤติกรรมของลูกในเวลา
ต่อมา เด็กที่ได้รับความรักที่พอเหมาะพอดีจากพ่อ
แม่ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ที่จะช่วยให้ลูกเติบโต
ขึ้นอย่างมีความสุข มีความรู้สึกอบอุ่น มีความ
มั่นคงทางอารมณ์ และรู้สึกปลอดภัย เมื่อได้รับ
ความรัก ความรักจึงจะทำให้ลูกมีจิตใจที่สมบูรณ์

สอนให้ลูกเป็นที่รักของคนอื่น

ด้วยการประพฤติตามหลักสังคหวัตถุ 4 ประการ
คือ มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี มีแต่ความ
ปรารถนาดีต่อกัน มีปิยวาจา พูดดี พูดไพเราะ ช่วย
เหลือเกื้อกูลต่อผู้อื่น ทำประโยชน์ช่วยเหลือสังคม
และวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ถ้าพ่อแม่สอนให้
ลูกประพฤติตนตามนี้ได้ ก็จะเป็นการสร้างเหตุ
ปัจจัยที่ดีให้ลูกสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมี
ความสุข

สอนให้ลูกมอบน้ำใจให้ผู้อื่น

ด้วยคำพูดเพราะๆ สุภาพ อ่อนหวานกับทุกคน เป็นผู้มีมารยาทดี รู้จักทักทายไหว้ สวัสดี ผู้ใหญ่อย่างเหมาะสม รู้จักดูแลตัวเอง มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เก็บเสื้อผ้า ของเล่น ของใช้ของตัวเอง สามารถจัดเก็บที่นอน เครื่องนอนของตัวเองได้ ช่วยทำงานบ้าน กวาดบ้าน ถูบ้าน ล้างจาน รดน้ำต้นไม้ ช่วยล้างรถ รักษาความสะอาดของห้องน้ำ ด้วยการใช้น้ำอย่างระมัดระวัง ดูแลให้สะอาดเรียบร้อยก่อนออกจากห้องน้ำ ช่วยดูแลความสะอาดถึงขยะ บริเวณในบ้านและนอกบ้าน มีน้ำใจที่จะเป็นผู้บริการผู้ใหญ่ในบ้าน เช่น รินน้ำให้ ยกอาหาร-ของว่างบริการผู้ใหญ่ เล่นกับน้อง ช่วยดูแลน้อง สอนน้องอ่านหนังสือ ทำงานต่างๆ เป็นต้น แสดงความห่วงใย คลายทุกข์ให้ผู้อื่น ด้วยการรู้จักชวนพูดคุย ปรารถนาดี เป็นเพื่อน และแบ่งปันสิ่งของต่างๆ ทั้งความรู้ คำพูด กำลังใจ ร่วมเผชิญและแก้ปัญหา

สอนให้ลูกรู้จักจัดการกับความโกรธ

ด้วยการเจริญเมตตาภาวนา เมตตาเป็นความรัก ความปรารถนาดีให้ผู้อื่นมีความสุข หากพ่อแม่

หมั่นอบรมจิตของลูกให้เมตตาตั้งขึ้นในจิตใจได้
จิตใจก็จะพ้นจากโทษะพยาบาท พ่อแม่ควรสอนให้
ลูกพิจารณาว่า ตัวเรารักสุขเกลียดทุกข์ฉนั้นใด คน
อื่น สัตว์อื่นก็รักสุขเกลียดทุกข์ฉนั้นนั้น ผู้ที่จะแผ่
เมตตาได้ จะต้องทำใจตัวเองให้มีเมตตาก่อน คือ
ทำจิตใจตัวเองให้อ่อนโยน สงบ เย็น แล้วจึงแผ่
เมตตาแก่ผู้อื่น วิธีปฏิบัติ คือ น้อมเข้ามาที่ลม
หายใจ ถึงแม้ใครจะทำอะไรผิดจริงๆ ผิดมากขนาด
ไหน ก็ไม่ต้องคิดว่า ใคร หรือ อะไร ไม่ดี ให้เริ่มต้น
ด้วยการปรับทำนั้งให้สบาย หยุดคิด ทำใจสบาย
หายใจสบายๆ ด้วยการหายใจเข้าลึกๆ หายใจ
ออกยาวๆ น้อมเข้าไปอยู่กับลมหายใจ เอาลม
หายใจเป็นที่พึ่ง ตั้งสติสัมปชัญญะ มีความรู้สึกตัว
ทั่วถึงลมหายใจ ปรับลมหายใจสบายๆ หายใจเข้า
สบาย หายใจออกสบาย พร้อมกับระลึกถึงปิตุสุข
หายใจเข้าสบาย มีปิตุสุข สบายใจ สุขใจ หายใจ
ออกสบาย มีปิตุสุข สบายใจ สุขใจ จะทำให้ปล่อย
วางความโกรธได้เร็วขึ้น สามารถให้อภัย ไม่ผูกใจ
เจ็บ เอาสติปัญญาต่อสู้กับอารมณ์ตัวเอง ให้มี
ความพอใจ มีความสุขในการแก้ปัญหา แก้อารมณ์
ของตน พิจารณาธรรมชาติของความโกรธ ตามสติ
กำลังของตัวเอง เมื่อเข้าใจดีแล้ว จึงปล่อยวาง

ความรู้สึกโกรธ ตั้งสติที่ห้อง หายใจออกยาวๆ
สบายๆ หายใจเข้าตามปกติ จะช่วยให้ผ่อนคลาย
กายเย็น ใจเย็น อารมณ์สบาย และมีความสบายใจ

ผู้ที่มีน้ำใจให้ผู้อื่นเสมอควรระวัง

อย่างที่เข้าใจกันว่า ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้
อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุข
ส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจผู้ที่
มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรง
กาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติการ เพื่อบรรเทา
ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นใน
ชุมชน

น้ำใจนั้นคือสิ่งที่หยิบยื่นให้กับผู้อื่นด้วยความ
เต็มใจ ช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ แต่มีคนบาง
ประเภทที่มักจะร้องขอสิ่งต่างๆ โดยใช้คำว่าน้ำใจ
เป็นเครื่องมือในการหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง
หรือเป็นผู้ใช้งานผู้อื่นนั้น บุคคลประเภทนี้ไม่มีสิทธิ
ใช้คำว่าน้ำใจในการข่มให้ผู้อื่นกระทำการสิ่งใด
ซึ่งการกระทำเช่นนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการ
เบียดเบียนผู้อื่นเพื่อหาประโยชน์เข้าตนเอง โดย
แท้จริง เพียงแต่ใช้เป็นคำอ้างเพื่อใช้ประโยชน์ใคร
คนใดคนหนึ่ง หากผู้นั้นปฏิเสธไป อาจจะถูกพุดจา

เสียดสีไม่ต่อหน้าก็ลับหลังด้วยคำว่า ไม่มีน้ำใจเอาเสียเลย เป็นคนที่ไม่มีน้ำใจให้ผู้อื่น

๑.๒ ความสำคัญของการมีน้ำใจ

ปิ่นแก้ว ไชยสสี ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของการมีน้ำใจนั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนควรจะมีอยู่ในจิตสำนึก ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ก็ตาม เพราะความสำคัญของการมีน้ำใจนั้นสามารถช่วยพัฒนาตนเองในหลายๆด้าน เช่น

๑.ช่วยส่งเสริมบุคลิกที่ดีงาม ให้แก่เด็กตั้งแต่เยาว์วัย ผู้ที่มีน้ำใจ จะมีเสน่ห์เป็นที่รักของผู้อื่น

๒.เป็นการอนุรักษ์ลักษณะเด่นของคนไทยที่ปรากฏต่อสายตาของชาวโลกด้วยความชื่นชมว่า คนไทยเป็นผู้มีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลคนอื่นอย่างจริงใจเสมอมา

๓.เป็นการผดุงให้สังคมไทยน่าอยู่เพราะทุกคนมีน้ำใจต่อกัน จะมีแต่ความเป็นมิตร สังคมจึงสงบสุข

๔.ลดปัญหาที่เกิดการขาดน้ำใจ เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาการแย่งชิงสิ่งของหรือทรัพยากรต่างๆ ทำให้ผู้ที่อ่อนแอกว่าไม่อาจจะดำรงชีวิตอย่างเป็นปกติได้ เช่น เราจะเห็นป้ายประชาสัมพันธ์ในรถโดยสารว่า กรุณาเสียสละที่นั่งให้แก่เด็ก

สตรีมีครรภ์ คนชรา และพระภิกษุ หากทุกคนมี
น้ำใจเสียสละที่นั่งให้บุคคลดังกล่าว ซึ่งอยู่ในภาวะ
ที่อ่อนแอ มีอันตรายจากการเกาะยืนในรถ และ
ภิกษุสงฆ์คือ ผู้มีสมณเพศเป็นนักบวช ทรงศีล เรา
ยกย่องนับถือคุณความดีของท่านสังคมก็น่าอยู่
เพราะเอื้ออาทรต่อกัน

๕.เด็กจะเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของตนเองและเกิดความ
ภาคภูมิใจในตนเองได้

๖.เด็กจะเป็นผู้ที่เห็นความดี ความงาม ของการ
การกระทำดี

๗.เด็กจะพัฒนาจิตใจของตนเองอยู่ในระดับที่สูง
ขึ้น มีวุฒิภาวะได้ตามวัย การสอนสั่งคุณธรรมให้
ก่อเกิดในจิตของเด็กย่อมเกิดประโยชน์ต่อเด็กผู้ที่
เติบโตเป็นผู้ใหญ่ในกาลข้างหน้า เป็นความหวัง
ของสังคมไทยและสังคมโลกที่ต้องการคนดี

๑.๓ แนวทางในการส่งเสริมให้เด็กมีน้ำใจ

ปิ่นแก้ว ไชยสลี ได้กล่าวไว้ว่า แนวทางในการส่งเสริมให้เด็กมีน้ำใจนั้นต้องเริ่มต้นจากผู้ปกครอง
หรือบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับตัวเด็ก และได้บอก
แนวทางที่ควรปฏิบัติไว้ ดังนี้

๑.อบรมด้วยวิธีการบอกเล่า อธิบายให้ลูกรู้จักกฎเกณฑ์มาตรฐานของสังคมไทยและสากลในเรื่องความมีน้ำใจ การอธิบายของผู้ใหญ่ควรมีสื่อที่เป็นรูปธรรมให้เด็กเห็น เช่น ใช้นิทานคุณธรรม เล่าจากหนังสือนิทาน หรืออ่านให้ลูกฟัง พร้อมทั้งนำสิ่งที่ได้รู้ได้ฟังเป็นข้อคิดข้อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น นิทานเรื่อง หนูแก่งส้มมีน้ำใจ ความว่า หนูแก่งส้มไปเที่ยวสวนสัตว์ ซื้อไอศกรีมแท่งคู่จะแบ่งให้เพื่อนทานกันคนละอัน แต่เมื่อหนูแก่งส้มได้ยินเสียงเด็กร้องจึงไปถามจึงทราบว่าไอศกรีมของเด็กหล่น หนูแก่งส้มจึงแบ่งไอศกรีมของตนเองให้เด็กน้อยทาน ตอนกลับบ้าน คุณแม่ของน้องมาเล่าเรื่องของหนูแก่งส้มแบ่งไอศกรีมให้น้องทาน ทุกคนชื่นชมหนูแก่งส้มที่มีน้ำใจ นิทานลักษณะนี้พ่อแม่หาอ่านได้จากเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ตได้ เพราะมีเนื้อหาและภาพประกอบ

๒.พ่อแม่และลูกสนทนาเรื่องราวเกี่ยวกับความมีใจจากเหตุการณ์จริง เช่น ลูกให้อาหารสัตว์เลี้ยงของตนเอง พ่อแม่ลูกนำมาวาดภาพประกอบ ทำเป็นบันทึกประกอบภาพ สร้างความภาคภูมิใจในตนเอง ให้แก่ลูก ลูกได้เห็นแบบอย่างที่ดี

๓.พ่อแม่แสดงความรัก ความภาคภูมิใจที่ลูกแสดง
ความมีน้ำใจต่อพ่อแม่และคนอื่น เช่น เมื่อลูกนำน้ำ
มาให้พ่อแม่ที่ทำงานเหนื่อย หรือเมื่อกลับถึงบ้าน
ลูกไปช่วยรับของที่พ่อแม่หิ้วมา

๔.พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีเรื่องการแสดงความมี
น้ำใจ เอื้ออาทร ยามลูกมีทุกข์ เช่น ยามเจ็บป่วย
ยามไม่ประสบความสำเร็จที่หวัง จะเล่นไม่ได้เล่น ด้วยเหตุผล
ต่างๆ พ่อแม่จะเป็นเพื่อนปลอบใจ แสดงความ
เห็นใจ ยามสุขพ่อแม่ก็แสดงความมีน้ำใจใน วัน
สำคัญในรอบปี เช่น วันเกิดของลูก วันปีใหม่ พ่อ
แม่แสดงความยินดี มีของขวัญที่เตรียมจัดหามาให้
เน้นให้ลูกเห็นคุณค่าที่พ่อแม่ให้มา เป็นการแสดง
น้ำใจต่อลูก เมื่อถึงวันเกิดของพ่อแม่ วันพ่อ วันแม่
เด็กจะแสดงน้ำใจระลึกถึงพ่อแม่ได้เช่นกัน

๕.วันหยุดหรือวันเทศกาลประจำปี พ่อแม่จัดเตรียม
ของกิน ของใช้ไปแบ่งปันให้เพื่อนบ้าน ญาติผู้ใหญ่
เช่น เทศกาลสงกรานต์จะกว่นขนมกะละแม สารท
ไทยในทุกภาคจะใช้กระยาสารท เป็นขนมหลักจะ
แบ่งปันกันไป

๖.พ่อแม่ร่วมวางแผนกับลูกจัดกิจกรรมแสดงน้ำใจ
ที่มีใช้การให้เงินทอง เช่น การมีน้ำใจสอนหนังสือ
ให้น้อง (แบ่งปันความคิด) การแสดงน้ำใจช่วย

เหลือผู้อื่นด้วยช่วยทำงานที่ทำได้ เช็ดจาน เก็บผ้า (ช่วยด้วยแรงกาย) ช่วยปลอบใจ ให้กำลังใจ คิดถึง ให้น้ำใจทางวาจา ลูกเสนอกิจกรรมพ่อแม่ สนับสนุนให้กระทำในเวลาที่เหมาะสม สำหรับเด็ก เล็ก พ่อแม่เป็นผู้ดูแลเลือกสถานการณ์ที่เหมาะสม ให้ เช่น ช่วยแม่โื่อน้องหน้อยซิจ๊ะ น้องหกล้ม ร้องให้อยู่那儿จะ

๗.กิจกรรมครอบครัวที่แสดงถึงน้ำใจ เป็นกิจกรรม จิตสาธารณะหมายถึงการกระทำที่เกื้อกูลต่อสังคม ส่วนรวม จัดให้ลูกเห็นถึงการแสดงน้ำใจ เช่น การ บริจาคทรัพย์สินในงานทำบุญเทศกาล ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า การช่วยเหลือผู้ที่ประสบเหตุการณ์ร้าย แรงจากน้ำท่วม ไฟไหม้ ทรัพย์สินหาย เจ้าของ ประกาศหา ได้แก่ สุนัขหาย เด็กหาย ข่าวดสารเหล่านี้ หากเราอยู่ในภาวะที่ทำได้ ก็แสดงน้ำใจช่วยเหลือ บอกเล่าและให้ลูกมีส่วนร่วม เด็กจะเรียนรู้ วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน ในสังคมไทยที่มีการแสดง น้ำใจ จนเป็นลักษณะหนึ่งของคนไทย ทั้งนี้ ครอบครัวเป็นที่ที่เด็กจะเรียนรู้เรื่องความมีน้ำใจที่ เกิดจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แสดงต่อ ลูก เมื่อเด็กได้รับการกระทำเช่นไร เขาจะประพฤติ และปฏิบัติเช่นนั้นต่อผู้อื่นเช่นเดียวกับที่ตนได้รับ

๒. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา พฤติกรรม

๒.๑ ความหมายของพฤติกรรม

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต ผู้เชี่ยวชาญด้านการปรับ
พฤติกรรมได้ให้ความหมายของคำว่า พฤติกรรม
หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำ แสดงออกมา ตอบ
สนอง หรือโต้ตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งสภาพการณ์ใด
สภาพการณ์หนึ่ง โดยที่ผู้อื่นสามารถสังเกตได้
องค์ประกอบของพฤติกรรม พฤติกรรมของมนุษย์มี
องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

๑. การรับรู้ เป็นการแปลความหมายจากการสัมผัส
โดยเริ่มตั้งแต่การมีสิ่งเร้ามากระทบกับอวัยวะรับ
สัมผัสทั้งห้าและส่งกระแสประสาทไปยังสมองเพื่อ
การแปลความ

๒. การเรียนรู้ เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ
บุคคลค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจาก
ประสบการณ์หรือการฝึกฝน มิใช่ผลจากการตอบ
สนองของสัญชาตญาณ อุบัติเหตุ หรือความบังเอิญ

๓. การคิด เป็นกระบวนการของสมองในการสร้าง
สัญลักษณ์หรือภาพให้ปรากฏในสมอง เพื่อ เป็น

ตัวแทนของวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์หรือสถานการณ์
ต่างๆ

พฤติกรรม หมายถึง กริยาอาการหรือปฏิกิริยาที่
แสดงออกหรือเกิดขึ้น เมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า ซึ่งจะมา
จากภายในร่างกายหรือภายนอกร่างกายก็ได้ และ
ปฏิกิริยาที่แสดงออกนี้มีได้เป็นพฤติกรรมทางกาย
เท่านั้น แต่รวมถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจิตใจด้วย
คำว่า Behavior ใช้แทนกันได้กับคำว่า Action นัก
จิตวิทยาถือว่าการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ทุกชนิด ที่
ปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรมต้องมี หรือกล่าวอีก
นัยหนึ่งพฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมีมูลเหตุอย่าง
ใดอย่างหนึ่ง (อุทัย หิรัญ โตะ, 2526: 14)

พฤติกรรม คือ อาการ บทบาท ลีลา ท่าที การ
ประพฤติ การปฏิบัติ การกระทำที่แสดงออกให้
ปรากฏสัมผัสด้วยประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่ง
คือ โสตสัมผัส ชิวหาสัมผัส และทางผิวหนัง หรือ มิ
ฉะนั้นก็สามารถวัดได้โดยเครื่องมือ(กันยา สุวรรณ
แสง, 2538: 92)

พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกในลักษณะ
ต่างๆของสิ่งมีชีวิตซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ทั้งมนุษย์และ
สัตว์ พืช จุลินทรีย์ ซึ่งเป็นการตอบสนองสิ่งเร้าที่
เกิดขึ้นภายในร่างกายหรือภายนอกร่างกาย

พฤติกรรมนี้สามารถสังเกตได้โดยตรงหรือใช้
เครื่องมือวัดได้ หรืออาจสังเกตได้ในทางอ้อม เช่น
การพูด การเคลื่อนไหว การทำงานของระบบต่าง ๆ
ภายในร่างกาย การจำ การคิด ตลอดจนความรู้สึก
ทัศนคติ (เฉลิมพล ต้นสกุล, 2541: 2)

พฤติกรรมในมนุษย์ หมายถึง อาการกระทำหรือ
กิจวัตรที่แสดงออกมาทางร่างกายกล้ามเนื้อสมอง
ในทางอารมณ์ ความคิด และความรู้สึก พฤติกรรม
เป็นผลจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เมื่อมีสิ่งกระตุ้น
มาจะมีการตอบสนองทันที (ลักขณา สรวัฒน์, 2544:
17)

จากความหมายต่างๆ ดังที่ผู้เขียนได้รวบรวมมานั้น
พอจะสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำซึ่ง
เป็นการแสดงออกถึงออกถึงความรู้สึก นึกคิด
ความต้องการของจิตใจที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าซึ่ง
อาจสังเกตเห็นได้โดยตรงหรือทางอ้อม บาง
ลักษณะอาจสังเกตได้โดยไม่ใช้เครื่องมือช่วยหรือ
ต้องใช้เครื่องมือช่วย

ประเภทของพฤติกรรม

พฤติกรรมอาจแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้หลายรูปแบบ
คือ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2534: 23)

๑.ประเภทของพฤติกรรม ตามสาเหตุการเกิด โดยแบ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากสิ่งทีกระตุ้นภายในตัวมนุษย์และสิ่งทีเกิดจากสิ่งกระตุ้นภายในตัวมนุษย์

๒.ประเภทของพฤติกรรม แบ่งตามการแสดงออกดังนี้

๑.) พฤติกรรมภายนอก หรือพฤติกรรมเปิดเผย (Overt Behavior) หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกทีบุคคลอื่นนอกเหนือจากเจ้าของพฤติกรรมรู้ สำหรับพฤติกรรมภายนอกนี้บุคคลอื่นต้องอาศัยการสังเกต (Observation) ไม่ว่าจะใช้ประสาทสัมผัสโดยตรง หรือใช้เครื่องมือช่วยในการสังเกตเพื่อได้ข้อมูลจึงมีการจำแนกพฤติกรรมภายนอกได้อีก 2 ประเภทย่อยๆ คือ

(๑.) พฤติกรรมโมลาร์ (Molar Behavior) ได้แก่ พฤติกรรมทีบุคคลอื่นสามารถสังเกตได้โดยใช้ตาสังเกตเพียงอย่างเดียวก็รับรู้ได้อย่างมีความหมายต่อกระบวนการคิดมากกว่าประสาทสัมผัสอื่น เพราะตาสามารถส่งต่อยังประสาทสัมผัสอื่น ๆ ได้ทั้งหู จมูก เป็นต้น

(๒.) พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular Behavior) ได้แก่ พฤติกรรมทีบุคคลอื่นต้องใช้เครื่องมือเพื่อช่วยในการสังเกตจึงจะเห็นได้และทำให้ได้ข้อมูลที

แม่นยำ เช่น การเต้นของหัวใจ คลื่นสมอง ความดันของโลหิต เป็นต้น

๒) พฤติกรรมภายใน หรือพฤติกรรมปกปิด (Covert Behavior) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลอื่นไม่สามารถมองเห็นได้หรืออาจสังเกตเห็นได้ยากเพราะเป็นการกระทำของอวัยวะที่อยู่ภายในร่างกาย เช่น ความคิด (Idea) อารมณ์ (Emotion) ความรู้สึก (Feeling) เป็นต้น

๓. ประเภทของพฤติกรรมแบ่งตามผลการกระทำ คือ

๑.) พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นผลของการแสดงออกทางความรู้ ความจำ ความคิดเห็น

๒.) พฤติกรรมด้านเจตนาพิสัย (Affective Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นผลการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ทศนคติ ค่านิยม

๓.) พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Skills) หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นการแสดงออกทางด้านลักษณะของการกระทำที่เป็นความชำนาญ เช่น พลศึกษา ศิลปะ

๔. ประเภทของพฤติกรรมแบ่งตามการกระทำทางร่างกายและจิตใจแบ่งเป็น

- ๑.) พฤติกรรมทางกาย ได้แก่ การกระทำลงไม้ลงมือ
- ๒.) พฤติกรรมทางวาจา ได้แก่ การพูด
- ๓.) พฤติกรรมทางใจ ได้แก่ การคิด และความรู้สึกทางจิตใจต่างๆ

๕. ประเภทของพฤติกรรมแบ่งตามความคาดหมายของสังคมแบ่งเป็น

- ๑.) พฤติกรรมที่พึงประสงค์
- ๒.) พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

๖. ประเภทของพฤติกรรมแบ่งตามลักษณะที่เกิดอีก 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมเกิดเองตามธรรมชาติ และพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้

- ๑.) พฤติกรรมที่เกิดเองตามธรรมชาติ หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นเองตั้งแต่เกิด โดยไม่ได้รับการฝึกหรือสั่งสอน เช่น การร้องไห้ การหัวเราะ การดูด การกลืน หรือการไขว่คว้า เป็นต้น อันเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่อยู่ในวัยแรกเกิด
- ๒.) พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นจากการฝึกหรือได้รับการเรียนรู้ เช่น การพูด การอ่าน การเขียน การยักคิ้ว หลับตา การ

เล่นดนตรี กีฬา เป็นต้น สำหรับพฤติกรรมชนิดนี้จะ
เกิดนี้จะเกิดเมื่อมนุษย์เริ่มเลียนแบบ รับรู้ และเรียน
รู้ พฤติกรรมดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นจะเป็นพฤติกรรม
ชนิดใดก็ตามจะเห็นว่ามีค่าสำคัญต่อมนุษย์มาก
เพราะสามารถทำให้มนุษย์ได้รับสิ่งที่ต้องการ
ทำให้มนุษย์เกิดความพึงพอใจและสามารถดำรง
ชีพอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข และในทางตรงกัน
ข้ามพฤติกรรมของมนุษย์ก็สามารถทำให้เขา
ประสบความทุกข์ หรือไม่สมหวังดังที่ปรารถนาได้
จึงเกิดเป็นพฤติกรรมของแต่ละบุคคล (ลักขณา ลริ
วัฒน์, 2541: 17-18)

การเกิดพฤติกรรม

นักจิตวิทยาเชื่อว่า พฤติกรรมนั้นเป็นผลที่เกิดจาก
การกระทำปฏิกิริยาของมนุษย์หรืออินทรีย์กับสิ่ง
แวดล้อม ซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ส่วน
ใหญ่มักจะเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการกระตุ้นที่
เรียกว่า “พฤติกรรมที่ถูกลงใจ” ซึ่งลำดับขั้นของ
พฤติกรรมมี ดังนี้(ประสาธ อิศรปรีชา, 2538: 13)

๑. เมื่อมีสิ่งเร้าเกิดขึ้น ก็จะทำให้เกิดความต้องการ
๒. เมื่อเกิดความต้องการ ก็จะพยายามแสวงหาทางตอบสนองความต้องการ
๓. เมื่อได้รับการตอบสนองหรือไม่ได้รับการตอบสนอง ก็จะแสดงอาการออกมา คือพอใจหรือไม่พอใจ ถ้าหากพอใจ ความต้องการก็จะลดลง หากไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดความต้องการนั้นอยู่แรงขึ้นก็จะไม่ลดลง

องค์ประกอบการเกิดพฤติกรรม

พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นเพราะองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้ (มานี ชูไทย, 2523: 14)

๑. มีเป้าประสงค์ คือ มีความต้องการจะเกิดพฤติกรรม
๒. มีความพร้อม คือ มีความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมนั้นเพื่อสนองความต้องการของตน
๓. สถานการณ์ คือ มีโอกาสที่จะเลือกกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการของตน
๔. การแปลความหมาย คือ มีการพิจารณาถึงสภาพการณ์ที่เปิด โอกาสให้เลือกสิ่งแวดล้อม และความสามารถของตน แล้วตัดสินใจเลือกวิธีที่คิดว่าดีที่สุด

๕. การตอบสนอง คือ การทำกิจกรรมที่คิดว่าดีที่สุด
นั้น

๖. ผลที่ได้ กิจกรรมที่ทำนั้นอาจจะได้รับผลที่ตรง
หรือไม่ตรงกับความคาดหมายก็ได้

๗. ปฏิกริยาต่อความไม่สมหวัง ถ้าผลที่ได้รับไม่สม
ที่หวังไว้ ก็อาจจะแปลความหมายใหม่ และเลือกวิธี
ตอบสนองใหม่ หรืออาจจะลดระดับความคาด
หมายให้ต่ำลงมาหรืออาจล้มเลิกความคิดก็ได้

๒.๒ ความหมายของการพัฒนา

นิพัทธ์ ชัยวรมุขกุล ได้ให้ความหมายของการ
พัฒนาไว้ว่า “การพัฒนา” หมายถึง ความเจริญ
ก้าวหน้าโดยทั่วๆ ไป เช่น การพัฒนาชุมชน พัฒนา
ประเทศ คือ การทำสิ่งเหล่านั้นให้ดีขึ้น เจริญขึ้น
สนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ให้ได้ดี
ยิ่งขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า “การพัฒนา” เป็นกระ
บวนการของการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่า
พอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ

การพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
ไม่หยุดนิ่งการพัฒนามีความสัมพันธ์โดยตรงกับ
ความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การพัฒนา หมายถึง
กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผน
ไว้แล้ว คือการทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไปโดยมุ่ง

หมายความว่า ลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่า
ลักษณะเก่าแต่โดยธรรมชาติแล้วการเปลี่ยนแปลง
ย่อมเกิดปัญหาในตัวเองเพียงแต่ว่าจะมีปัญหามาก
หรือปัญหาน้อยถ้าหากตีความหมายการ
พัฒนาจะสามารถตีความหมายได้ ๒ นัย คือ

๑. “การพัฒนา” ในความเข้าใจแบบสมัยใหม่
หมายถึง การทำให้เจริญในด้านวัตถุ รูปแบบ และ
ในเชิงปริมาณ เช่น ถนนหนทาง ตึกรามบ้านช่อง
ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

๒. “การพัฒนา” ในแง่ของพุทธศาสนา หมายถึง
การพัฒนาคนทั้งในด้านร่างกายและจิตใจโดยเน้น
ในด้านคุณภาพชีวิตและหลักของความถูกต้องพอดี
ซึ่งให้ผลประโยชน์สูงสุด ความกลมกลืน และความ
เกื้อกูลแก่สรรพชีวิตโดยไม่เบียดเบียน ทำลาย
ธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

๒.๓ จุดประสงค์ของการพัฒนาพฤติกรรม

การศึกษาพฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตนในที่
นี้ มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ศึกษามีความสามารถดัง

๑.มีความรู้ มีความเข้าใจ คิดวิเคราะห์และ
สังเคราะห์ที่มาของศาสตร์ด้านพฤติกรรม กลวิธีใน
การศึกษาพฤติกรรม แนวทัศนะเกี่ยวกับมนุษย์และ
การพัฒนาพฤติกรรม สาเหตุแห่ง พฤติกรรม

พฤติกรรมที่สำคัญเพื่อการพัฒนาตนของ
มนุษย์ และสามารถวางแผนการประยุกต์ใช้เพื่อ
พัฒนาคุณภาพชีวิต

๒.มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและแนวทาง
ประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างมนุษย์สัมพันธ์ การมอง
ตนและประเมินตนเอง การเข้าใจตนและยอมรับ
ตน การเข้าใจผู้อื่น และยอมรับผู้อื่น และสามารถ
วางแผนปฏิบัติเพื่อการพัฒนาตนและการดำรงตน
อย่างเป็นสุข และมีทักษะในการสร้างมนุษย์
สัมพันธ์

๓.มีความรู้ ความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ และ
สังเคราะห์ หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติและมี
ทักษะในการพัฒนาตนเพื่อการทำงานอย่างมี
ประสิทธิภาพ ในด้านการติดต่อสื่อสาร การ
ทำงานเป็นทีม การเป็นผู้นำและผู้ตาม และการ
จูงใจในการทำงานเพื่อให้ผู้ศึกษาได้บรรลุเป้า
หมายตามจุดประสงค์ที่กล่าวมา ผู้ศึกษาควร
ทำความเข้าใจลักษณะการเรียนการสอนและ
ปฏิบัติ ใน ๔ ประการต่อไปนี้

ประการที่ ๑ มุ่งให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วย
ตนเอง ทั้งจากเอกสารตำราประจำวิชา ตำรา
เสริม และแหล่งข้อมูลในชีวิตประจำวัน อาจ

เป็น “E – Learning “ บทความ
สารคดี ข่าวดัง อัดชีวประวัติบุคคลดีเด่น ข้อคิด
คำคม และบทเรียนจากชีวิตจริง เพื่อเสริมความ
เข้าใจเนื้อหาและประยุกต์สู่การพัฒนาตนได้

ประการที่ ๒ มุ่งบูรณาการเนื้อหา
สาระ เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจและตระหนักในความ
สำคัญของความเป็นมนุษย์ผู้ประเสริฐ เพื่อการ
พัฒนาชีวิต จิตใจ และพฤติกรรมของตนเองใน
การพึ่งพาอาศัย การอยู่ร่วมกันในสังคมและชุมชน
อย่างสงบสุข

ประการที่ ๓ มุ่งจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักศึกษาเป็นศูนย์กลางมุ่งให้ทำกิจกรรม
เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ (learning activities) ด้วยตนเอง นักศึกษาควรมี
ส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น (active participation) ทั้งด้านการทำ
กิจกรรม การคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การ
ตัดสินใจ โดยใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุมีผล
ของนักศึกษาเอง

ประการที่ ๔ มุ่งจัดกิจกรรมเสริมในรูปของ
การทำโครงงาน การวิเคราะห์ สังเคราะห์หรือการ
ทำรายงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ซึ่ง

สัมพันธ์กับวิชาชีพและชีวิตประจำวัน นักศึกษาควร
ทำกิจกรรมเสริมทุกกิจกรรมเพื่อบรรลุจุดประสงค์
ของหลักสูตรและผลลัพธ์การเรียนรู้

๓. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่านิทาน

๓.๑ ความหมายของนิทาน

ความหมายของนิทาน มีหน่วยงาน และนักวิชาการ
หลายท่าน ได้กล่าวถึงความหมายของนิทานไว้ได้
ดังนี้

เกษลดา มานะจुติและ อภิญา มนุญศิลป์ (2544 :
1) ได้ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่อง
เล่าต่อกัน มา โดยใช้วาจาหรือเล่าโดยแสดงภาพ
ประกอบ หรือการเล่าโดยวัสดุอุปกรณ์ ใช้ประเภท
ต่างๆประกอบก็ได้เช่น หนังสือภาพ หุ่นหรือการใช้
คนแสดงบทบาทลีลาเป็นไปตามเนื้อเรื่องของนิทาน
นั้นๆ แต่เดิมนิทานถูกเล่าสู่กันและกันด้วยปาก
สืบกันมาเพื่อ เป็นเครื่องบันเทิงใจในยามว่าง และ
เพื่อถ่ายทอดความเชื่อความศรัทธาเลื่อมใสในสิ่ง
ศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นที่ยึดถือของคนแต่ละกลุ่ม

วิไล มาตรฐาน (2545 : 12) ได้กล่าวถึงความหมาย
ของนิทานว่า นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา เช่น
นิทานอีสป นิทานชาดก ในทางคติชนวิทยา ถือว่า

นิทานเป็นเรื่องเล่าสืบสานต่อๆ กันมา ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในหลายอย่างของมนุษย์ เป็นสิ่งที่มีความหมาย มีคุณค่าซึ่งนิทานนั้นจะมีทั้งนิทานเล่าปากเปล่า จดจำกัน มาแบบมุขปาฐะและนิทานที่มีการเขียนการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542(2546 : 588) ได้ระบุความหมายของนิทานไว้ว่านิทาน หมายถึงเรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป

เกริก ยุ้นพันธ์(2547 : 8) ได้ให้ความหมายของนิทานไว้ว่าหมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา ตั้งแต่สมัย โบราณ เป็นการผูกเรื่องขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสอดแทรกคติสอนใจลงไป

ประคอง นิมมานเหมินทร์(2550 : 9)ได้ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มา จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งโดยไม่ทราบว่าเป็นผู้แต่ง เช่น นิทานเรื่องสังข์ทองปลาบู่ทอง หรือ โสนน้อยเรือนงาม มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเรา พ่อแม่ของเรารวมทั้งตัวเราเอง ไปจนถึงลูกหลานเหลน โหลนของเรา เป็นทอดๆ กันไป รุ่นแล้วรุ่นเล่า บางครั้งก็แพร่กระจายจากท้องถิ่น

หนึ่งไปสู่อีกท้องถิ่นหนึ่ง เช่น นิทานเรื่องสังข์ทอง
อาจมีหลายสำนวน

๓.๒ ความสำคัญของนิทาน

นิทานเป็น สิ่งที่สำคัญต่อชีวิตเด็ก ช่วยให้เด็กมี
ความสุขให้แง่คิดและคติสอนใจการจัด
ประสบการณ์ให้เด็ก โดยใช้นิทานเป็นสิ่งจา เป็น
เพราะการเล่านิทาน สามารถใช้เป็นเครื่องมือใน
การพัฒนาและเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก ได้มี
นักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของนิทานไว้หลาย
ท่านดังต่อไปนี้

เกริก ยุ้นพันธ์ (2547 : 55 - 56) ได้กล่าวถึงความ
สำคัญของการเล่านิทาน ดังนี้

1. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกรอบอุ้น
และใกล้ชิด เป็นกันเองกับผู้เล่า
2. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกร่วมในขณะฟัง
ทา ให้เขาเกิดความเพลิดเพลินผ่อนคลายและ
สดชื่นแจ่มใส
3. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะมีสมาธิหรือความตั้งใจที่มี
ระยะเวลานานขึ้นหรือยาวขึ้น โดยเฉพาะผู้เล่าที่มี

ความสามารถในการตรึงให้ผู้ฟังหรือเด็กๆ ใจ
จดจ่ออยู่กับเรื่องราวที่ผู้เล่าเล่าเรื่องที่มีขนาดยาว

4. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะถูกกล่อมเกลาด้วยนิทานที่มี
เนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้เด็กๆ
และผู้ฟังเข้าใจในความดีและความงามยิ่งขึ้น

5. นิทานจะทา ให้เด็กๆ หรือผู้ฟังมีความละเอียด
อ่อน รู้จักการรับและการให้มองโลกในแง่ดี

6. นิทานจะทำให้เด็กๆ หรือผู้ฟัง ใช้กระบวนการคิด
ในการพิจารณาแก้ปัญหาได้

7. นิทานสามารถสร้างความกล้าให้กับเด็กๆ หรือผู้
ฟัง โดยการแสดงออกที่ผ่านกระบวนการคิดที่มี
ประสิทธิภาพ

8. เด็กๆ ผู้ฟังจะได้ความรู้ที่เป็นประโยชน์และ
สามารถประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

9. นิทานช่วยสร้างเสริมจินตนาการที่กว้างไกลไว้
ขอบเขตให้กับเด็กหรือผู้ฟัง

10. นิทานสามารถช่วยให้เด็กๆ และผู้ฟังได้รู้จัก
การใช้ภาษาที่ถูกต้อง การออกเสียง การกระดกลิ้น
ตัว ร เรือ และ ล สิ่งได้อย่างถูกต้องและเป็น
ธรรมชาติ

วิเชียร เกษประทุม(2550 : 9-10)ได้กล่าวถึงความสำคัญของนิทานว่ามี คุณค่าและมีประโยชน์ ดังนี้

1.นิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการผ่อนคลายความเครียดและช่วยให้เวลาผ่านไปอย่างไม่น่าเบื่อหน่าย

2. นิทานช่วยกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัวเด็กบางคนอาจมองผู้ใหญ่ว่าเป็นบุคคลที่ขี้บ่นชอบดุด่า น่าเบื่อหน่ายหรือน่าเกรงขาม แต่ถ้าผู้ใหญ่มีเวลาเล่านิทานให้เด็กฟังบ้าง นิทานที่สนุกๆ ก็จะช่วยให้เด็กอยากอยู่ใกล้ชิดผู้ใหญ่ความเกรงกลัวหรือเบื่อหน่ายผู้ใหญ่ลง17

3. นิทานให้การศึกษาและเสริมสร้างจินตนาการ

4. นิทานให้ข้อคิดและคติเตือนใจ ช่วยปลูกฝังคุณธรรมต่างๆ ที่สังคมพึงประสงค์ให้แก่ผู้ฟังเช่นให้สัตว์ให้เชื่อผู้ใหญ่ ให้พูดจาไพเราะอ่อนหวานให้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้ขยันขันแข็ง เป็นต้น

5. นิทานช่วยสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมในอดีตในหลายๆด้าน เช่น ลักษณะของสังคมวิถีชีวิตของประชาชนในสังคมตลอดจนประเพณีค่านิยมและความเชื่อเป็นต้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550 : 11-16) ได้ระบุถึงความสำคัญ ของนิทานว่านิทานเป็นสิ่งที่สำคัญ ต่อชีวิตทั้งและ

ผู้ใหญ่ เพราะนอกจากนิทาน จะช่วยให้เด็กๆ มีความสุขสนุกสนานแล้ว ยังเป็น โลกแห่งจินตนาการที่สมบูรณ์แบบที่คอยช่วยถักทอสายใยความรักความฝัน สานสัมพันธ์อันอบอุ่น ความละมุนละไมในกลุ่มสมาชิกของครอบครัว อีกทั้งนิทานยังให้แง่คิดคติสอนใจ และปรัชญาชีวิตอันล้ำลึกแก่เด็ก นิทานมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กดังนี้

1. ช่วยพัฒนาเด็กทางด้านลักษณะชีวิต เด็กได้เรียนรู้ถึงลักษณะชีวิตที่ดีผ่านนิทานที่ปรารถนาให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีเช่น มีคุณธรรมจริยธรรม มีความกล้าหาญ มีความยุติธรรม
2. การพัฒนาเด็กด้านบุคลิกภาพ บุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบที่มีอยู่มาก ในนิทานซึ่งเด็กจะได้รับรู้ถึงบุคลิกภาพที่ดีที่จะช่วยให้อยู่ในสังคมได้อย่างดี เช่น ความเชื่อมั่นการรักษาตนความสุภาพอ่อนน้อม ความมีมารยาทที่ดีความเป็นผู้นำ
3. การพัฒนาเด็กด้านความรู้และสติปัญญา
4. การพัฒนาเด็กในด้านทักษะและความสามารถ
5. การพัฒนาเด็กในด้านสุขภาพ นิทานเป็นกระบวนการหนึ่งที่กำหนดบทบาท ในด้านสุขภาพให้แก่วัยเด็ก เพราะเมื่อเด็ก ได้อ่านหรือ ฟังนิทาน

แล้วจะก่อให้เกิด การเรียนรู้ในการที่จะรักษา
สุขภาพกายและสุขภาพจิตของตน
นอกจากนี้ บวรงามศิริอุดม (<http://www.sk-hospital.com> สืบค้นเมื่อวันที่10/05/2554) ได้กล่าว
ถึงความสำคัญ ที่ได้จากการเล่านิทานว่า

1. ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
2. ให้อ่านคำ เรียกชื่อสิ่งของต่างๆ จากรูปภาพ
ในนิทาน
3. เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก พัฒนาความคิด จินตนาการ
4. ให้ความรู้สึกที่ดีต่อเด็ก
5. มีความตกลงบนชั้น ให้ความสนุกสนาน ช่วยแก้
ปัญหาให้กับตัวเด็กเมื่อเปรียบเทียบ ตนเองกับตัว
ละคร18จาก

๓.๓ ลักษณะของนิทาน

นิทานปรัมปรา (Fairy tale) นิทานปรัมปรานี้มา
จากคำ Fairy tale ของภาษาอังกฤษว่าเทพนิยาย
ทำให้เกิดความสับสนปนกับนิทานอีกแบบหนึ่งคือ
Myth เป็นนิทานที่ตัวบุคคลในเรื่องเป็นเทพหรือกึ่ง
เทพโดยตรง ส่วนนิทานปรัมปรา บางที่ไม่มีเทพ

หรือนางฟ้ามาเกี่ยวข้อง นิทานปรัมปรานี้มีลักษณะ
ที่เห็นได้ชัด คือ

๑. เป็นเรื่องค่อนข้างยาว มีสารัตถะ (Motif) หลาย
สารัตถะประกอบอยู่ในนิทานนั้น

๒. เป็นเรื่องที่สมมติว่าเกิดขึ้นในที่ใดที่หนึ่ง แต่
สถานที่ไม่บ่งชัด เช่น ขึ้นต้นว่า “ในกาลครั้ง
หนึ่ง...” เมื่อใดไม่ชัด มีพระราชองค์หนึ่งครอบ
ครองเมืองแห่งหนึ่ง แต่เมืองอะไรไม่ระบุ

๓. ตัวบุคคลในนิทาน ไม่ใช่มนุษย์ธรรมดาที่มี
ความจริงตามสภาพปกติของมนุษย์

๔. เนื้อเรื่องจะประกอบด้วยอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์
อำนาจอันพันมนุษย์วิสัยต่างๆ

๕. ตัวเอกของเรื่อง มีคุณสมบัติพิเศษ เช่น เป็นผู้มี
อำนาจ มีบุญ มีความสามารถ มีฤทธิเดช ทำให้
ศัตรูพ่ายแพ้ไปถ้าเป็นชายมักจะได้แต่งงานกับหญิง
สูงศักดิ์ แล้วครอบครองบ้านเมืองอยู่เป็นสุขไป
เกือบชั่วกาลนาน ถ้าเป็นหญิงมักจะมีนัยคล้ายคลึง
กัน แม้ว่าจะมีกำเนิดต่ำต้อยหรือตกทุกข์ได้ยาก ใน
ตอนต้น แต่ในที่สุดจะได้แต่งงานดีมีความสุขยั่งยืน
สิ้นศัตรูและอุปสรรค ในบั้นปลาย นิทานแบบนี้มีอยู่
ทั่วไปในโลกทั้งทางตะวันตกและทางตะวันออก

เช่น เรื่องนางสิบสอง สิ้งขั้ทอง ปลาบู่ทอง สโนไวท์
ซินเดอเรลลาและเจ้าหญิงนิทรา เป็นต้น

นิทานท้องถิ่น

นิทานประเภทนี้ มีขนาดสั้นกว่านิทานปรัมปรา มัก
เป็นเรื่องเหตุการณ์เดียวและเกี่ยวกับความเชื่อ
ขนบธรรมเนียมประเพณี โศคลาภ หรือคตินิยม
อย่างใดอย่างหนึ่ง ของคนแต่ละท้องถิ่น แม้ว่าจะ
เป็นเรื่องแปลกพิสดาร พ้นวิสัยความจริงไปบ้างก็
ยังเชื่อว่า เรื่องเหล่านี้เกิดจริงเป็นจริง มีบุคคลจริง
มีสถานที่จริงที่กำหนดแน่นอนกว่านิทานปรัมปรา
นิทานท้องถิ่นอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของวีรบุรุษ
ประจำชาติหรือประจำเมือง เช่น ท้าวแสนปม
พระร่วง พระยาแกง พระยาพาน หรือเป็นเรื่องนางไม้
นางนาค นางเงือก ที่ปรากฏกายมีเรื่องเกี่ยวกับ
มนุษย์ตามเรื่องในนิทาน

นิทานท้องถิ่นจำแนกออกเป็น 6 ประเภทดังนี้

๑) นิทานประเภทอธิบาย (Explanatory Tale) เช่น
อธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ของธรรมชาติ เช่น เหตุ
ใดกาก็มีขนดำ ทำไมพระราหูกับพระจันทร์จึงเป็น
อริต่อกัน อธิบายสาเหตุความเชื่อบางประการ เช่น
ห้ามนำน้ำส้มสายชูเข้าไปในเมืองลพบุรี และ
อธิบายชื่อสถานที่ต่างๆ ว่า เหตุใดจึงมีชื่อเช่นนั้น

เช่น ภูเขา เกาะ ถ้ำ เมือง ตำบลและโบราณสถาน
สำคัญๆ ล้วนมีประวัติความเป็นมาทำนองนิทาน
อธิบายว่าเหตุใดจึงมีชื่อเรียกเช่นนั้น เช่น เขาก
ทะลุในจังหวัดพัทลุง เกาะหนู เกาะแมวในจังหวัด
สงขลา ประวัติชื่อตำบล “สามเสน” ในกรุงเทพฯ

๒) นิทานที่เกี่ยวกับความเชื่อต่างๆ เช่น โชคลา
งเรื่องผีชนิดต่างๆ เปอตี๊ด เจือก นางไม้ เรื่องเกี่ยวกับ
ไสยศาสตร์ การใช้คาถาอาคมและเวทมนต์ ความ
เชื่อเหล่านั้นเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตในสมัย

ดึกดำบรรพ์ก่อน โลกจะเจริญ

๓) นิทานเกี่ยวกับสมบัติที่ฝังไว้ มีลายแทงแนะ
ให้หาสมบัตินั้นๆ เช่น เรื่องปู่โสมเฝ้าทรัพย์

๔) นิทานวีรบุรุษ เป็นเรื่องที่กล่าวถึงคุณธรรม ความ
ฉลาดความสามารถและความองอาจกล้าหาญของ
บุคคล ส่วนมากจะเป็นวีรบุรุษของชาติบ้านเมือง
คล้ายคลึงกับนิทานปรัมปรา มักมีตัวเอกเป็น
วีรบุรุษเหมือนกัน นิทานท้องถิ่นประเภทวีรบุรุษนี้
มักมีกำหนดสถานภาพที่มีกำหนดเวลาแน่ชัดขึ้น
แม้ว่าจะมีเรื่องพันอำนาจวิสัยมนุษย์ธรรมดา
ประกอบอยู่บ้างแต่พอที่จะทำให้ผู้ฟังเชื่อว่าอาจเป็น
ความจริงมากกว่านิทานแบบปรัมปรา เช่น เรื่อง

ท้าวแสนปม พระร่วงวาจาสิทธิ์ พระเจ้าสายน้ำผึ้ง
ไกรทอง เป็นต้น

๕) นิทานคติสอนใจ เป็นเรื่องสั้นๆ ไม่สมจริง เจตนา
จะสอนความประพฤติอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เรื่อง
หนูกัดเหล็ก ชาดกต่างๆ ที่พระโพธิสัตว์เสวยพระ
ชาติเป็นคนและสัตว์

๖) นิทานที่เกี่ยวกับนักบวชต่างๆ เป็นนิทานเกี่ยว
กับอภินิหารของนักบวชที่เจริญภาวนาจนมีญาณแก่
กล้า มีอิทธิฤทธิ์พิเศษ เช่น เรื่องหลวงพ่อ โคะ (หลวง
พ่อด)

เทพนิยาย (Myth)

เทพนิยาย (Myth) นี้จะหมายถึงนิทานที่เทวดา
นางฟ้า เป็นตัวบุคคลในนิทานนั้น เรื่องพระอินทร์
หรือเป็นแต่เพียงกึ่งเทวดาอย่างเช่น เจ้าป่า เจ้าเขา
เจ้าที่ เจ้าแม่ต่างๆ เทพนิยายเหล่านี้มักมีส่วน
สัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรมต่างๆ
ที่มนุษย์ปฏิบัติในทางศาสนา ตัวบุคคลในเรื่อง
อาจมีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวเองในนิทานท้องถิ่น
ประเภทวีรบุรุษ แต่จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่อง
ทางศาสนาปนอยู่ อาจเนื่องมาจากความนิยมใน
วีรบุรุษแห่งท้องถิ่นมาก่อน ต่อมาจึงได้ยกย่องขึ้น
เป็นเทวดา หรือเนื่องมาจากความเลื่อมใสลัทธิ

ศาสนาทำให้คิดแต่งตั้งเทวดาขึ้นก็ได้นิทาน
ประเภทนี้ ได้แก่เรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับพระอินทร์ทำว
มหาสงครามต์เมขลา – รามสูร นารายณ์สิบปาง
เป็นต้น

นิทานเรื่องสัตว์ (Animal Tale) นิทานประเภทนี้มี
ตัวสัตว์เป็นตัวเอก แต่สมมติว่ามีความคิดและการก
กระทำต่างๆ ตลอดจนพูดจาอย่างมนุษย์ธรรมดา
บางเรื่องแสดงความเฉลียวฉลาดหรือความ โง่เขลา
ของสัตว์จุดเด่นที่น่าสนใจของเรื่องอยู่ที่ ข้อซับซ้อน
การตบตาหลอกลวงกันหรือเรื่องที่ไม่น่าเป็นไปได้
และที่เป็นชนิดมีคติสอนใจสอนความประพฤติก็มี
เป็นอันมากนิทานเรื่องสัตว์นี้ เป็นเรื่องสัตว์ป่า สัตว์
บ้าน บางเรื่องก็เป็นเรื่องที่มีคนมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่
ด้วย แต่ทั้งคนทั้งสัตว์นั้นจะพูดโต้ตอบกัน และ
ปฏิบัติกันเหมือนหนึ่งว่าเป็นมนุษย์เหมือนกัน นิทาน
ชนิดที่สอนศีลธรรมต่างๆ นั้นเป็นที่นิยมกว้างขวาง
ทั่วโลก เรื่องชาดกบางเรื่องมีมาก่อนศาสนา
สำคัญๆ เช่น ศาสนาฮินดู ศาสนาพุทธ เสียอีก
นิทานเรื่องสัตว์ แบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่
๑) นิทานประเภทสอนคติธรรม (Fable) นิทาน
ประเภทนี้ตัวเอกจะต้องเป็นสัตว์ เช่น เรื่องราชสีห์

กับหนู ชาดกต่างๆ ที่พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติ
เป็นสัตว์หลายชนิด นิทานสุภาสิตบางเรื่อง

๒) นิทานประเภทเล่าซ้ำหรือเล่าไม่รู้จบ

(Cumulative Tale) เช่น เรื่องยายกะตา ปลุกถั่วให้
หลานเฝ้า หลานไม่เฝ้า กามากินถั่วกินงา ฯลฯ

นิทานชนิดนี้มีเนื้อเรื่องและวิธีเล่าเป็นแบบจำเพาะ
บางที่เรียกว่า Formular Tale ตัวอย่างเรื่องประเภท
นี้ได้แก่ Gingerbread Boy, The House that Jack
Built, The Old Woman and Her Pig (กล่อมจิตต์
พลายเวช. 2526: 105.)

นิทานตลกขบขัน (Jest) นิทานพื้นบ้านลักษณะนี้ มัก
เป็นเรื่องสั้นๆ จุดสำคัญของเรื่องตลกขบขันนี้ อยู่ที่
มีเรื่องที่ไม่น่าเป็นไปได้ต่างๆ เกี่ยวกับความโง่และ
กลโกง การแกล้งแกล้ม การแสดงปฏิกิริยาไหว
พริบ การพ่นน้ำขึ้นต่อ การเดินทางและการผจญภัยที่
ก่อเรื่องผิดปกติในแง่ขบขันต่างๆ ตัวเอกของเรื่อง
ตลกขบขัน บางที่ไม่ใช่คนฉลาดสามารถ แต่เป็น
คนโง่เง่าอย่างที่สุด มักจะทำเรื่องผิดปกติวิสัยที่
มนุษย์มีสติปัญญาตามธรรมดาเขาทำกัน นอกจาก
นี้ยังมีเรื่องตลกขำขันที่ตัวเอกเป็นคนมีสติปัญญา
และปฏิกิริยาไหวพริบ เช่น เรื่องศรีธนญชัย เป็นต้น
(กล่อมจิตต์ พลายเวช. 2526: 105.)

๓.๔ ประโยชน์ของนิทาน

1. นิทานช่วยเสริมปัญญาเด็ก

ในขณะที่พ่อแม่เล่านิทาน บรรยากาศขณะเล่า นิทานที่เกิดขึ้นเป็นบรรยากาศแห่งความสุขของทุกคน เป็นบรรยากาศแห่งความรัก ความอบอุ่น สร้างความผูกพันมั่นใจ เชื่อมมั่นในตนเอง ซึ่งจะเสริมปัญญาเด็กได้อย่างดี

2. นิทานช่วยปลูกฝังให้เด็กเป็นคนช่างคิด ช่างถามและช่างสังเกต

นิทานช่วยให้เด็กเป็นเด็กกล้าถาม เด็กจะมีความมั่นใจ ฉลาด แสดงความคิดเห็นถูกจังหวะ เรียกว่ามีความฉลาดทั้งทางปัญญา (IQ) และฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ด้วย

3. นิทานทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาได้เร็ว

การเล่านิทานเปรียบเสมือนการสอนภาษาไปในตัว เด็กจะได้ยินได้ฟังรูปประโยค การใช้ภาษา ทำให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนั้นๆ

4. นิทานทำให้เด็กจับประเด็นเก่ง วิเคราะห์เก่ง

การเล่านิทานให้เด็กฟัง เล่าซ้ำๆ เด็กจะจำได้ทั้งเรื่อง เด็กจะมองภาพรวมของเรื่อง ทำให้เด็กรู้จัก

จับประเด็น ย่อความเป็น รู้จักมองสรรพสิ่งเป็นระบบ เข้าใจเรื่องได้อย่างรวดเร็ว

5. นิทานสร้างให้เด็กมีจินตนาการ

ในขณะที่พ่อแม่เล่านิทานนั้น น้ำเสียงที่เล่าเรื่องนั้น จะกระตุ้นให้เด็กสร้างจินตนาการเป็นภาพ จินตนาการยิ่งใหญ่มากกว่าความรู้ จินตนาการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ใหม่ๆ เกิดขึ้นในโลกของเรา นี้ การเล่านิทานบ่อยๆ มากๆ เรื่องจึงเป็นการสร้างจินตนาการไปพร้อมๆ กับการรับรู้ถึงความใหม่ที่ลูกยังไม่เคยรู้มาก่อน

6. นิทานช่วยสร้างคุณธรรมแก่เด็กได้ง่าย

นิทานแต่งขึ้นเพื่อสอดแทรกคุณธรรม ทักษะชีวิต หรือข้อคิดต่างๆ เป็นอุทาหรณ์ให้ผู้รับฟังได้ ตระหนักรับรู้ คุณธรรมทั้งหลายที่ลูกได้ฟังตั้งแต่ปฐมวัยจะจำฝังแน่นอยู่ในตัวเด็กและนำไปใช้ในวัยรุ่น

7. นิทานช่วยสร้างสมาธิให้เด็ก

ช่วงของการเล่านิทาน เด็กมักจะฟังนิทานอย่างใจจดใจจ่อ ยิ่งเล่านิทานที่เหมาะสมกับของเด็ก เด็กจะเข้าใจและอยากรู้อยากเห็นอะไรขึ้นต่อไป และนี่เป็นการสร้างสมาธิให้กับเด็กอีกวิธีหนึ่ง

8. นิทานช่วยสร้างเด็กให้มีความรู้ ความฉลาดทางอารมณ์

เมื่อเด็กๆชอบฟังนิทาน ก็จะหาวิธีปรับตัวและสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ เพื่อจะได้ฟังนิทานบ่อยๆ โดยสิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กมีวิธีการพัฒนาปรับตัวเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

9. นิทานช่วยสร้างเด็กให้มีนิสัยรักการอ่าน

การเล่านิทานหรืออ่านนิทานให้เด็กฟังบ่อยๆ จะเป็นการช่วยปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้ของเด็กทุกมิติ เด็กจะเป็นคนรักการอ่านหนังสือ อ่านหนังสือได้ไว มีสมาธิ กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์. (2544).

๓.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

งานวิจัยต่างประเทศ

ดิกสัน จอห์นสัน และซอลท์ (Dixon, Johnson and Salt. 1997: 367 - 379) ได้ศึกษาเด็ก 4 กลุ่ม ใน

จำนวน 3 กลุ่ม ที่ได้รับการเล่านิทานให้ฟัง โดยแต่ละกลุ่มหลังจากที่ได้ฟังนิทานแล้วมีการสนทนาหรือพาไปศึกษานอกสถานที่ หรือแสดงเลียนแบบตัวละคร และอีกกลุ่มเป็นกลุ่มควบคุม ผลการทดลอง พบว่า ในการฟังนิทานนั้น ถ้าเด็กได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วยจะพัฒนาความคิดต่างๆ ได้ดีที่สุดในที่สุด แสดงว่าเมื่อเด็กได้ฟังนิทานแล้วเด็กย่อมมีความต้องการที่จะเลียนแบบตัวละครที่ตนชอบ หรือตัวละครที่ประสบผลสำเร็จ และยังพบว่า เนื้อเรื่องในนิทานถ้าเป็นเรื่องใกล้ความจริงจะได้ผลดีต่อความคิดของเด็กได้ดีกว่านิทานที่มีเนื้อเรื่อง ไกลชีวิตของเด็ก

งานวิจัยในประเทศ

จันทร์เพ็ญ สุภาพล (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 30 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือมีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าเด็ก

ปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบภาพควบคู่ กับ
กิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือทัศนีย์
อินทรบำรุง (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ
วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
กิจกรรม การเล่านิทานก่อนกลับบ้านกับเด็กปฐมวัย
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนกลับบ้านแบบปกติ
กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุ 5 - 6 ปี
จำนวน 30 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
กิจกรรมการเล่านิทานก่อนกลับบ้าน มีวินัยใน
ตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
ก่อนกลับบ้านแบบปกติ

พจมาน เทียนมนัส (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา
เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย
ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบ
การแสดงละครสร้างสรรค์และประกอบ การวาด
ภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุ 5 -
6 ปีจำนวน 38 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการแสดงละคร
สร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็ก
ปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทาน
ประกอบการวาดภาพ

สรุปว่า นิทานมีความสำคัญกับเด็กมาก โดยเฉพาะ
เด็กระดับปฐมวัย เพราะจะช่วยให้เด็กเกิดความ
สนุกสนาน เพลิดเพลิน สร้างเสริมพัฒนาการด้าน
ต่างๆ เช่น ด้านร่างกายด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม
และสติปัญญา

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนาพฤติกรรมด้านการมีน้ำใจ
ของเด็กปฐมวัย ๓-๔ ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
บ้านเก่า ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ โดย
การเล่านิทาน ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
๓. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพ
๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล
๕. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

๑. ประชากร ได้แก่ เด็กนักเรียนชายและหญิง อายุ ๓-๔ ปี จำนวน ๒ ห้องเรียน รวม คน ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า

๒. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กนักเรียนชายและหญิง อายุ ๔ ปี ห้องเรียนสีฟ้า จำนวน ๑ ห้องเรียน รวม ๒๗ คน ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามี ๓ ประเภท ดังนี้

๑. นิทาน

๒. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน ๓ แผน

๓. เครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้
- แบบสังเกต

๓. การเลือกใช้กิจกรรมการเล่านิทาน

เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด และวิธีการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยให้มีน้ำใจ ซึ่งเป็นการสอนที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการชี้แนะให้เด็กได้เห็นสิ่งที่อยู่ใกล้ๆตัวของเด็กเอง คือ การอยู่ร่วมกันในสังคมของของกลุ่มเพื่อน การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การรู้จักการมีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และกิจกรรมที่เป็นส่วนช่วยในการทำให้เด็กนั้นมีจิตใจจดจ่อที่จะเรียนรู้ก็คือ กิจกรรมการเล่านิทาน ซึ่งนิทานที่ครูนำมาเล่านั้นเป็นนิทานที่มีเนื้อหาสอดคล้องและเกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องนี้โดยตรง ซึ่งจะเห็นได้ว่ากิจกรรมการเล่านิทานสามารถส่งเสริมให้เด็กมีพื้นฐานความรู้และความเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น เด็กซึมซับความรู้สึกละเอียดต่างๆได้จากการฟังเนื้อเรื่องจากนิทาน

๔. แผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้เลือกใช้ในครั้งนี้

เป็นแผนการจัดประสบการณ์ หน่วยการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก ในสัปดาห์ที่ ๖ ,๗, และ ๘ สัปดาห์ละ ๕ วัน วันละ ๑ ครั้ง โดยเลือกใช้กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครั้งละ ๒๐ นาที เนื่องจากธรรมชาติของการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยนั้นจะมี

ระยะเวลาที่สนใจ จดจ่ออยู่กับกิจกรรมได้ในระยะเวลาที่ไม่นานจนเกินไป ผู้วิจัยจึงเลือกแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เพื่อจัดการเรียนรู้ให้เกิดความสอดคล้องและให้เด็กได้เรียนรู้จากร່วราว จากประสบการณ์ใกล้ตัวเด็ก

๕. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
โดยใช้แบบสังเกต ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยวิเคราะห์และเปรียบเทียบจากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖ ของเด็กปฐมวัย อายุ ๓ ปี ด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งผ่านการตรวจสอบและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ราย

๖. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๖.๑ กลุ่มเป้าหมาย เด็กชาย-หญิง ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า อายุ ๓-๔ ปี ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวน ห้องเรียนสีฟ้า จำนวน ๒๗ คน
๖.๒ แบบแผนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) ผู้วิจัย

ได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (ล้วน สายยศและ อังคณา สายยศ. 2538 : 249) ดังนี้

Pretest
Treatment
Posttest

O
X
O

ความหมายของสัญลักษณ์

O หมายถึง การทดสอบ

X หมายถึง การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมการเล่นิทาน

การดำเนินการทดลอง ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เป็นระยะเวลา ๓ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๕ วัน วันละ ๒๐ นาที (รายละเอียดตารางที่ ๖.๒.๑)

ตารางที่ ๖.๒.๑ แสดงการดำเนินการพัฒนา

พฤติกรรมเด็กปฐมวัย ให้น้ำใจ โดยใช้ิทาน

สัปดาห์ที่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่

ชื่อแผนการเรียนรู้

เวลา

นวัตกรรมที่ใช้

เครื่องมือ

๑

๑

หนูน้อยคนดี
๒๐ นาที
นิทาน เรื่อง หนูน้อยน้ำใจงาม

แบบสังเกต

๒
๒
หนูน้อยคนดี
๒๐ นาที
นิทาน เรื่อง กล่องข้าวของสี่เกลอ

แบบสังเกต

๓
๓
หนูน้อยคนดี
๒๐ นาที
นิทาน เรื่อง ห่านทองค่าน้ำไขคว

แบบสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้เพื่อการประเมิน
ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนา
คุณธรรม จริยธรรม ด้านการมีน้ำใจของเด็ก
ปฐมวัย มีการดำเนินการ ดังนี้
รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการใช้รูปแบบ
การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรม ด้านการมีน้ำใจของเด็กปฐมวัย มีการ
ดำเนินการ โดยการประเมินจากผู้เรียน ดังนี้

๑.) ค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านคุณธรรมจริยธรรม
ด้านการมีน้ำใจ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ โดย
สังเกตพฤติกรรม มี ๓ ด้าน มีเกณฑ์การให้คะแนน
แบบรูปรีคส์ ๓ คะแนน แต่ละช่วงคะแนนและความ
หมาย

๔ คะแนน หมายถึง ดีมาก

๓ คะแนน หมายถึง ดี ๒ คะแนน หมายถึง พอใช้

๑ คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

สำหรับการให้ความหมายของค่าที่วัดได้ ผู้วิจัยได้
กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมายโดยได้
จากแนวคิดของเบสท์ การให้ความหมายโดยการ
ให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ ดังนี้

๔ คะแนน หมายถึง เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรม
การมีน้ำใจอยู่เป็น
ประจำและสม่ำเสมอ

๓ คะแนน หมายถึง เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรม
การมีน้ำใจ
ค่อนข้างจะสม่ำเสมอ

๒ คะแนน หมายถึง เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรม
การมีน้ำใจ
ค่อนข้าง น้อย

๑ คะแนน หมายถึง เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรม
การมีน้ำใจน้อย

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรม ด้วยค่า
สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมด้านการมี
น้ำใจของเด็กปฐมวัย ๓-๔ ปี

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า โดยการเล่านิทาน
ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมและประเมินค่าคะแนน
จากพฤติกรรมจำนวน ๓ สัปดาห์ มีรายการประเมิน
๓ รายการ ดังนี้

1. การแสดงออกถึงการมีน้ำใจต่อผู้อื่น
2. การแสดงออกถึงการช่วยเหลือผู้อื่น
3. การแสดงออกถึงการแบ่งปันให้ผู้อื่น

โดยมีคะแนนเต็มรายการละ ๔ คะแนน ดังนั้นเด็ก
จะมีคะแนนสำหรับการปฏิบัติ ๓ รายการต่อวัน มี
คะแนนเต็ม ๑๒ คะแนน เมื่อเด็กปฏิบัติกิจกรรม
ครบ ๕ วัน คะแนนรวมจึงเป็นสัปดาห์ละ ๖๐ คะแนน
ผู้วิจัยจึงนำคะแนนในแต่ละสัปดาห์ของเด็กทุกคน
มาแสดงเป็นคะแนนรวม จำนวน ๓ สัปดาห์ ดังนี้

ตาราง แสดงค่าคะแนนจากพฤติกรรมที่นักเรียนได้
ปฏิบัติใน ๓ สัปดาห์

เลขที่
ชื่อ-สกุล
คะแนนรวมเต็ม ๖๐ คะแนน

สัปดาห์ที่ ๑
สัปดาห์ที่ ๒
สัปดาห์ที่ ๓

	๑
เด็กชายนรรัตน์ พวงสมบัติ	21
	36
	50
	๒
เด็กชายสร้อย บุ่งทอง	24
	40
	57
	๓
เด็กชายนนท์ สิริกาญจน์	25
	40
	57
	๔
เด็กชายกัมพล ดีพร้อม	20
	46
	56
	๕
เด็กชายธนวัฒน์ โพธิ์แก้ว	20
	46
	52
	๖
เด็กหญิงกิ่งแก้ว ถาวรวรรณท์	

	29
	41
	58
	๗
เด็กหญิงวิชุดา เวชสุวรรณ	27
	43
	57
	๘
เด็กหญิงชฎาพร เพื่องพุง	26
	47
	55
	๙
เด็กหญิงอรไพลิน สุขสถิตย์สกุล	25
	44
	58
	๑๐
เด็กหญิงพรธิรา วิจิตรชนะชัย	27
	45
	60
	รวม
	244
	428
	560
	คะแนนเฉลี่ย
	24.4
	42.8
	56
	คะแนนค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)
	40.66
	71.33
	93.33

กราฟแสดงค่าคะแนนจากการสังเกตพฤติกรรมด้านการน้ำใจของเด็กปฐมวัย

กราฟแสดงค่าคะแนนจากการสังเกตพฤติกรรมด้านการน้ำใจของเด็กปฐมวัย ก่อนทำการวิจัยและหลังทำการวิจัย ๓ สัปดาห์

จากตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมด้านการน้ำใจของเด็กปฐมวัยใน ๓ สัปดาห์ เป็นการเก็บคะแนนจากกลุ่มประชากร ๑๐ คน ที่เป็นเด็กปฐมวัยอายุ ๓-๔ ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มีรายการประเมิน ๓ รายการ คือ ๑.การแสดงออกถึงการมีน้ำใจต่อผู้อื่น ๒.การแสดงออกถึงการช่วยเหลือผู้อื่น ๓.การแสดงออกถึงการแบ่งปันให้ผู้อื่น เด็กมีคะแนนจากการแสดงพฤติกรรมจากการปฏิบัติกิจกรรมรายสัปดาห์ ตลอด ๓ สัปดาห์ มีค่าร้อยละ แสดงความก้าวหน้าจาก ๔๐.๖๖, ๗๑.๓๓ และ ๙๓.๓๓ ตามลำดับ

บทที่ ๕

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับมนุษย์นั้น ควรเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัย เพราะเป็นวัยที่อยู่ในช่วงของการจดจำและการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ที่อยู่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุด ทั้งครู ผู้ปกครอง เพื่อน หรือบุคคลต่างๆ ที่เด็กพบเห็น ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่ดีและไม่ดี เด็กๆ ปฐมวัยเหล่านี้ควรได้รับการแนะนำให้รู้ผิด ชอบ ชั่ว ดี สิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควร แต่พฤติกรรมที่เด็กปฐมวัยควรมีอยู่ในตัวเองคือ การมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การรู้จักแบ่งปันสิ่งของให้กับเพื่อนและบุคคลอื่นๆ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ทำให้ผู้วิจัยสนใจการใช้กิจกรรมการเล่านิทานที่
เป็นเรื่องใกล้ๆตัวเด็กและเป็นสิ่งที่เด็กให้ความสนใจ
สนใจเป็นแนวทางหนึ่งที่เหมาะสมกับบุคลิกภาวะและ
การดำเนินชีวิตในสังคมของเด็กปฐมวัย ดังราย
ละเอียดการดำเนินงาน ต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านการมีน้ำใจของเด็ก
ปฐมวัย ๓-๔ ปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า
โดยการเล่านิทาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กชาย – หญิง
อายุระหว่าง ๓-๔ ปี จำนวน ๑๐ คนที่กำลังศึกษา
อยู่ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ของศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กบ้านเก่า ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง
จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการวิจัย

เด็กปฐมวัยอายุ ๓ – ๔ ปี มีพฤติกรรมการมี
คุณธรรมจริยธรรมในด้านการมีน้ำใจ อยู่ในระดับ
สูง มีพัฒนาการที่ดีตามข้อตกลงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เรื่องตลอด ๓ สัปดาห์ จากระดับคำร้อยละ ๔๑,
๗๑, ๙๓ ตามลำดับ

การอภิปรายผล

ผลจากการใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อพัฒนา
พฤติกรรมด้านการมีน้ำใจของเด็กปฐมวัย ปรากฏ
ว่า เด็กปฐมวัยอายุ ๓-๔ ปีนั้น มีการพัฒนา
พฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นตามลำดับและดีขึ้น
อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ มีผลมาจากการดำเนินงาน
อย่างเป็นระบบ มีการติดตามและประเมินผล
พฤติกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็น
แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย
ให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดี โดยมีสื่อที่ช่วยในการ
สอนให้เด็กได้สนใจและเข้าใจได้ง่ายขึ้น คือ นิทาน
ที่นำมาจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัยนั้นเป็นนิทาน
ที่มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในด้านต่างๆ
ไว้อย่างดี และมีเนื้อเรื่องที่ไม่ซับซ้อน เมื่อเด็ก
ได้ฟังแล้วสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามตัว
ละครในนิทานได้ และผู้วิจัยยังได้ใช้ความรู้จากบท
วิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้เข้ามามีส่วนในการพัฒนา
พฤติกรรมของเด็กได้เป็นอย่างมาก กล่าวคือ เริ่ม

ตั้งแต่การวิเคราะห์พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยในปัจจุบันว่ามีพฤติกรรมใดที่ควรได้รับการส่งเสริม การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางในการวิจัย กำหนดขอบเขตการดำเนินงาน การเตรียมงาน โดยการพัฒนาเครื่องมืออย่างเป็นระบบ นำไปปรับใช้ให้มีประสิทธิภาพและมีการวางแผนเตรียมการจัดกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอน

การจัดกิจกรรมการอ่านิทานให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้นั้นมีผู้ได้กล่าวไว้ว่า กาเย่ (อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2548 : 72–75 ; อ้างจาก Gage and Btiggs, 1974 : 121-136) ได้กล่าวถึง สมรรถภาพในการเรียนรู้ด้านทักษะสติปัญญา (Intellectual Skill) ว่าเป็นความสามารถในการใช้สมองคิด หาเหตุผล โดยใช้ข้อมูล ประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ในด้านต่าง ๆ นับแต่การเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นทักษะง่าย ๆ ไปสู่ทักษะที่ยากสลับซับซ้อนมากขึ้น ทักษะทางสติปัญญาที่ควรได้รับการฝึก คือ ความสามารถในการจำแนก ความสามารถในการคิดรวบยอดเป็นรูปธรรม ความสามารถในการแก้ปัญหา และได้กล่าวถึงสมรรถภาพในการเรียนรู้ของมนุษย์ด้านยุทธศาสตร์ในการคิด (Cognition

Strategies) ว่าเป็นความสามารถในการทำงาน
ภายในสมองของมนุษย์ ซึ่งควบคุมการเรียนรู้
ความจำ ความเข้าใจ และประสบการณ์เดิมที่สะสม
เอาไว้ออกมาใช้ประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหา
ต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งบทความนี้ได้
สอดคล้องกับการคิดเป็นความสามารถของสมองที่
ประมวลข้อมูลที่ได้จากการรับรู้มาสร้างเป็นองค์
ความรู้ในตน ซึ่งสามารถพัฒนาขึ้นได้ตั้งแต่วัย
เรียน กระบวนการคิด จึงเป็นสิ่งที่โรงเรียนต้องจัด
ให้ผู้เรียนทุกระดับชั้น เช่นเดียวกับการศึกษา
ปฐมวัย ซึ่งปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดใน หลักสูตร
การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ในการกำหนด
จุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (กระทรวง
ศึกษาธิการ, 2546:26) เด็กวัยนี้เป็นช่วงอายุที่มี
อัตราของการพัฒนาสูง ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดี
และถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการอื่นๆ
ที่เกี่ยวข้อง เด็กก็จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพจาก
ทฤษฎีองค์ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็กและการ
พัฒนาของสมอง รวมทั้งงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับ
เด็กปฐมวัยสรุปได้ว่าช่วงเวลาของชีวิตเด็กที่ไม่ได้
รับการเลี้ยงดูในการพัฒนาอย่างถูกต้องในช่วง

เวลานี้ เมื่อพ้นวัยนี้แล้ว โอกาสทองเช่นนี้จะไม่กลับมาอีกด้วยเหตุนี้ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้เลี้ยงดูเด็กต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กในช่วงวัย 3-5 ปี ต้องสามารถเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์พัฒนาเด็กให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้เต็ม

ข้อเสนอแนะ

จากประสบการณ์ด้านการสอน และประสบการณ์ที่ได้รับจากการดำเนินการการจัดกิจกรรมการเล่านิทานเพื่อเป็นการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้านการมีน้ำใจในเด็กปฐมวัยนั้น สามารถพัฒนาพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยได้จริง เนื่องจากผู้วิจัยได้เลือก ใช้สื่อนวัตกรรมที่มีความน่าสนใจ สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กๆได้เป็นอย่างดี คือ นิทาน ที่เป็นตัวสำคัญในการจัดกิจกรรม เป็นนิทานที่เด็กๆสามารถเข้าใจได้งาน และเห็นลักษณะของตัวละครได้อย่างชัดเจน ในเรื่องของการมีน้ำใจ การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นต้น และก่อนที่จะมีการนำนิทานไปใช้ ผู้วิจัยก็ได้ทำการศึกษาหาความรู้จากบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อมาเป็น

แนวทางในการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้การวิจัยใน
ครั้งนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ในการศึกษาทำการวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยเสนอ
ว่าควรทำการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยใน
ด้านต่างๆอีก นอกเหนือจากการพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมของเด็กปฐมวัย นอกจากนี้การวิจัยที่
เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยควรดำเนินการกับกลุ่ม
ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มีลักษณะเฉพาะต่อ
ไป

บรรณานุกรม

1. ชยสาโรภิกขุ. (๒๕๔๑). ความรู้ไม่ท่วมหัว เอาตัวรอดได้. กรุงเทพฯ : โรงเรียนทอสี.
2. ชยสาโรภิกขุ. (๒๕๔๙). โหลหนึ่งก็ถึง : คุณธรรม ๑๒ ประการ เพื่อความสำเร็จในการศึกษาวิถีพุทธ”

จัดทำโดย โรงเรียนทอสี. กรุงเทพฯ : บริษัท คิว ฟรีนซ์ แมเนจเม้นท์ จำกัด.

3. พระอาจารย์มิตซู โอะ คเวส โก. (๒๕๕๐). พลิกนิดเดียว. (พิมพ์ครั้งที่ ๑๔) กรุงเทพฯ: วิริยะการพิมพ์.

4. พระอาจารย์มิตซู โอะ คเวส โก. (๒๕๔๖). เหตุสมควรโกรธ ไม่มีในโลก. (พิมพ์ครั้งที่ ๒) กรุงเทพฯ: บริษัท เฟื่องฟ้า พรินต์ติ้ง จำกัด.

5. พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (๒๕๔๖). ธรรมบุญชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม. (พิมพ์ครั้งที่ ๕๗) กรุงเทพฯ :.

6. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๑). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช (๒๕๕๑). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

7. <http://taamkru.com>